

EXPUNERE DE MOTIVE

Ordonanța de urgență privind aprobarea Statutului Comisiei Naționale a Valorilor Mobiliare (CNVM) stabilește obiectivele fundamentale, conducerea, prerogativele și finanțarea Comisiei.

Având în vedere criza cu care se confruntă piața de capital din România, evitarea riscului sistemic pe piețele reglementate și necesitatea relansării acesteia, precum și a operațiunilor specifice pieței, s-a impus adoptarea în regim de urgență a acestei ordonanțe de urgență.

Promovarea în regim de urgență a Statutului Comisiei Naționale a Valorilor Mobiliare constituie un prim semnal intern și extern prin care se confirmă voința politică fermă de aliniere la condiționalitățile Uniunii Europene și de întărire a supravegherii și controlului pieței de capital și a burselor de mărfuri.

Având în vedere angajamentele asumate de România prin Programul Național de Aderare a României la Uniunea Europeană (PNAR 2001) și la sesizarea Ministerului Integrării Europene privind depășirea termenelor stabilite (octombrie și, respectiv, decembrie 2001), la Capitolul IV.3 "Libera circulație a serviciilor" și IV.4 "Libera circulație a capitalurilor", a fost necesară adoptarea în regim de urgență a actelor normative corespunzătoare acestora, privind piața de capital.

- (a) Menționăm că în cadrul negocierii privind capitolele IV.3 și IV.4 s-a obținut amânarea termenelor pentru martie 2002.
- (b) Ordonanța de urgență a fost elaborată avându-se în vedere recomandările și directivele Uniunii Europene, principiile Organizației Internaționale a Comisiilor de Valori Mobiliare (IOSCO), statutele și regimul juridic ale altor entități cu putere de reglementare, supraveghere și control de pe piața financiară românească - Banca Națională a României (BNR), Comisia de Supraveghere a Asigurărilor (CSA) și Consiliul Concurenței (CC) - sau internațională (jurisdicțiile italiană, portugheză, franceză, engleză). La elaborarea ordonanței s-au utilizat atât resursele cât și asistența asigurată de Banca Mondială.
- (c) Ordonanța de urgență a fost elaborată cu asistența tehnică a firmei de avocatură din Londra - Linklaters & Alliance (Miculiți & Asociații SCPA) și a consultantului Erik Huitfeldt, desemnat de Banca Mondială. Asistența tehnică a fost finanțată din resurse de Guvernul României prin Împrumutul Băncii Mondiale pentru Proiectul pentru Dezvoltare a Sectorului Privat.

Statutul juridic de autoritate administrativă autonomă al CNVM a fost menținut. Aceasta este cea mai adecvată formă de organizare pentru a asigura că entitățile cu putere de reglementare sunt mai puțin influențate de schimbările politice, fiind adoptată și pentru celelalte entități cu putere de reglementare. CNVM este subordonată Parlamentului și raportează prin Comisiile pentru buget, finanțe și bănci ale Senatului și Camerei Deputaților. Similar BNR și CSA, CNVM poate deschide reprezentanțe în orice localitate de pe teritoriul României, respectându-se principiul IOSCO nr.2. care prevede că trebuie asigurată independența regulatorului pieței de capital din punct de vedere operațional, în exercițiul atribuțiilor și prerogativelor sale.

La stabilirea obiectivelor fundamentale ale CNVM s-au luat în considerare principiul IOSCO nr. 1 care arată necesitatea de a stabili în mod clar și obiectiv responsabilitățile instituției de reglementare, precum și propunerile consultantului Băncii Mondiale.

Numirea membrilor CNVM se face de către Parlament cu nominalizarea funcțiilor.

Cu privire la mecanismul de decizie, deși în mod obișnuit hotărârile se iau cu majoritatea absolută a membrilor Comisiei, s-a luat în considerare nevoia de celeritate în acest domeniu și s-a introdus o prevedere referitoare la situațiile de urgență, permițând ca în astfel de cazuri hotărârile să fie adoptate cu majoritatea simplă a membrilor prezenți și fără a exista condițiile de cvorum obișnuite. Cu toate acestea, pentru a asigura legalitatea, hotărârile adoptate în astfel de condiții sunt supuse confirmării de către plenul comisiei la încetarea stării de urgență. Rațiuni practice au impus și reglementarea posibilității de votare prin semnătură privată de către membrii absenți. Deciziile privind politica pieței vor fi adoptate însă numai în prezența efectivă a membrilor care alcătuiesc cvorumul respectiv.

Urmând regula în materie de autorități publice a căror voință este exprimată de organe colegiale, membrii Comisiei răspund în mod solidar.

Pentru evitarea unor eventuale abuzuri, și în sensul principiilor IOSCO de întărire a autorității, independenței și prestigiului regulatorului pieței de capital, orice măsură privativă de libertate împotriva membrilor Comisiei este supusă avizului Parlamentului.

În reglementarea duratei mandatului și posibilității de reinvestire s-a urmat modelul adoptat pentru alte autorități publice autonome în România. Incompatibilitățile și cazurile de încetare a mandatului au fost preluate din Legea Valorilor Mobiliare, ele reflectând în mod adecvat poziția CNVM și cerințele de independență pentru membrii săi, precum și exigențele rezultând din principiile IOSCO nr. 2 și nr. 5. Ultimul principiu subliniază necesitatea ca CNVM să fie

reprezentat la toate nivelurile de către persoane prezentând înalte standarde profesionale și de respectare a obligațiilor de confidențialitate.

În privința colaborării cu autoritățile statului și alte instituții, a fost agreată recomandarea consultantului Băncii Mondiale, pe baza principiilor IOSCO nr. 11 și 12, de a indica expres autoritățile cu care va coopera CNVM, respectiv cu BNR, CSA și CC. Această precizare este considerată necesară deoarece entitățile cu putere de reglementare au tendința de a interpreta legile lor constitutive ca interzicând cooperarea. Totodată s-a menționat explicit și posibilitatea cooperării cu autoritățile judecătorești și alte instituții și autorități ale administrației publice. Pentru a asigura o cooperare efectivă din partea celorlalte autorități, a fost introdusă o prevedere care interzice invocarea secretului de serviciu sau a oricărei alte obligații legale de păstrare a confidențialității informațiilor deținute în cadrul unei asemenea colaborări, precum și obligativitatea furnizării unui răspuns scris la solicitările CNVM în cadrul unui termen obligatoriu.

În sensul armonizării proiectului cu principiul IOSCO nr. 3, s-a introdus prevederea conform căreia CNVM va fi consultată cu privire la actele normative ale autorităților publice cu impact asupra piețelor reglementate și supravegheate de către CNVM. În acest sens, CNVM va fi consultată în prealabil cu privire la actele normative ale autorităților publice cu impact asupra pieței de capital și burselor de mărfuri și asupra instituțiilor și operațiunilor specifice acestora și este invitată de drept la ședințele în care se adoptă acestea.

În textul ordonanței au fost dezvoltate prevederile existente privitoare la cooperarea internațională, detaliind tipurile de asistență care pot fi oferite autorităților de reglementare străine. Redactarea este bazată pe principiile IOSCO nr. 11, 12 și 13, precum și pe descrierea acestor principii elaborată de această organizație.

Prerogativele și actele adoptate de Comisia Națională a Valorilor Mobiliare sunt în detaliu precizate în textul ordonanței. O prevedere importantă se referă la posibilitatea CNVM de a efectua, la cerere sau din oficiu, interpretarea oficială a tuturor normelor juridice aplicabile piețelor reglementate și entităților supravegheate. Această prevedere este menită să ofere CNVM posibilitatea de a clarifica sensul normelor, ceea ce va reduce numărul litigiilor izvorând din diferențele de interpretare. Natura tehnică și de strictă specialitate a unora dintre normele CNVM făcea să se simtă nevoia unui forum de interpretare. Pentru a asigura o operativitate mai mare și o mai mare adecvare cu cerințele pieței de capital și burselor de mărfuri, CNVM va putea înființa o Cameră Arbitrală pentru rezolvarea diferendelor legate de activitățile pe care le supraveghează și reglementează.

Referitor la confidențialitatea informațiilor, ca urmare a recomandărilor Băncii Mondiale, s-a inserat o prevedere care să definească mai exact sfera răspunderii CNVM. Oricât de strictă, răspunderea CNVM depinde totuși de existența unei fapte ilicite din partea unuia din membrii sau angajații săi. În acest context, CNVM nu va fi răspunzătoare pentru încălcarea confidențialității dacă un terț, care nu are obligația de confidențialitate, cunoștea deja respectiva informație.

În redactarea articolului referitor la sursele de finanțare s-a luat în considerare principiul IOSCO nr. 2 : „Entitatea cu putere de reglementare trebuie să fie independentă din punct de vedere operațional și responsabilă în exercitarea funcțiilor și puterilor sale”. Independența financiară este o parte necesară a independenței autorității de reglementare. CNVM are nevoie atât de o sursă independentă a finanțării cât și de posesia fondurilor sale pentru a fi independentă din punct de vedere financiar.

Cele mai importante prevederi referitoare la cheltuieli sunt cele privind bunurile imobile. Pe lângă prevederea referitoare la punerea la dispoziție de clădiri de către administrația publică, a fost inserată posibilitatea ca Guvernul, consiliile județene sau consiliile locale, după caz, să încredințeze CNVM administrarea bunurilor imobile necesare aparținând domeniului public sau privat de interes național sau local.

Prevederile referitoare la personalul Comisiei Naționale a Valorilor Mobiliare sunt similare prevederilor statutelor altor comisii naționale pentru reglementarea și supravegherea piețelor de valori mobiliare din țările Uniunii Europene. Această prevedere a fost introdusă ca răspuns la îngrijorarea exprimată de Banca Mondială cu privire la statutul personalului CNVM. În acest context, s-a specificat expres că este de competența CNVM să stabilească, prin regulament, principiile de salarizare pentru personalul său în conformitate cu standardele aplicabile pe piața financiară. Acest lucru va asigura posibilitatea CNVM de a recruta și menține personal cu o bună pregătire. Un alt mod de a asigura standarde ridicate de pregătire profesională este detașarea salariaților CNVM la alte instituții, inclusiv la autorități de reglementare naționale sau internaționale. La redactarea acestor prevederi s-au avut în vedere principiile IOSCO nr. 2, 3 și 5.

Statutul CNVM ca autoritate de supraveghere implică și puterea de a pune în aplicare prevederile legale relative la sfera sa de supraveghere, ca și propriile sale reglementări. Deși există prevederi speciale referitoare la sancțiuni în legislația privind piața de capital, s-a considerat potrivit, pentru motive de tehnică legislativă, să se insereze un articol privitor la sancțiuni și în Statut, pentru a oferi o impresie de ansamblu completă asupra atribuțiilor CNVM.

Pe lângă sancțiuni, a fost introdus un alineat separat privind măsurile asigurătorii. Astfel de măsuri sunt deseori necesare, având în vedere rapiditatea schimbărilor ce se petrec pe piața valorilor mobiliare și pierderile însemnate ce pot apărea într-o perioadă scurtă. Cu toate acestea, pentru a preveni luarea unor măsuri abuzive de către CNVM, s-a limitat durata măsurilor asigurătorii la două săptămâni. Redactarea acestui articol a avut în vedere principiile IOSCO nr. 1 și 3.

Față de cele prezentate mai sus, a fost întocmit proiectul de Lege alăturat pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului privind aprobarea Statutului Comisiei Naționale a Valorilor Mobiliare, pe care îl supunem Parlamentului spre adoptare.

PRIM MINISTRU

Adrian Năstase

A handwritten signature in black ink, consisting of stylized, overlapping loops and a long horizontal stroke extending to the right.